

UDC 638.244

SCOPUS CODE 1408

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2025-2-86-93>

მცირე და საშუალო საწარმოების სახელმწიფო მხარდაჭერის უცხოური გამოცდილება

მიხეილ ხასაია

ბიზნესის ადმინისტრირების დეპარტამენტი, საქართველოს ტექნიკური
უნივერსიტეტი, საქართველო, 0160, თბილისი, მ. კოსტავას 77
E-mail: mikheil_khasaia@yahoo.com

რეცენზენტები:

გ. ყურაშვილი, სტუ-ის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის პროფესორი

E-mail: g.kurashvili@gtu.ge

ლ. კოჭლამაზაშვილი, სტუ-ის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის პროფესორი

E-mail: l.kochlamazashvili@gtu.ge

ანოტაცია. მცირე და საშუალო ბიზნესი წარმოადგენს ეკონომიკის პრიორიტეტულ სექტორს, რომელსაც ფუნდამენტური, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს სახელმწიფოსა და მისი რეგიონების პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური სტაბილურობისთვის, ახალი ტიპის საქონლის, სამუშაო ადგილების, სერვისების, მომსახურების დინამიკური განვითარების, დასაქმებისა და საშუალო კლასის სტატუსის ჩამოყალიბებაში. სტატიაში განხილულია მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერის მსოფლიო გამოცდილება და სხვადასხვა ქვეყანაში მცირე ბიზნესის კლასიფიკაციის კრიტერიუმები; გაანალიზებულია მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების დონის ძირითადი მაჩვენებლები, ასევე მცირე და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო მხარდაჭერის ინსტიტუციური და ეკონო-

მიკური მექანიზმების შესწავლით გამოკვეთილია მათი შესაძლებელი საერთო ნიშნები.

საკვანძო სიტყვები: დაფინანსება; მცირე ბიზნესის დაფინანსება; მცირე და საშუალო საწარმოები; მხარდაჭერის მექანიზმი; საწარმოთა კლასიფიკაცია.

შესავალი

განვითარებული და განვითარებადი ქვეყნების აბსოლუტური უმრავლესობის გამოცდილება აჩვენებს, რომ პოლიტიკა მცირე და საშუალო საწარმოების მიმართ, რომელიც ეფუძნება ეკონომიკის ამ სექტორის ოპტიმალური განვითარების დამყარების პრინციპებს, განსაკუთრებით მათი საქმიანობის მხარდაჭერის სფეროში, უზრუნველყოფს მაქსიმალურ

ლურ სოციალურ-ეკონომიკურ ეფექტს როგორც რეგიონებში, ისე ზოგადად მთელს ქვეყანაში.

ძირითადი ნაწილი

მსოფლიო პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ ძირითადი კრიტერიუმი, რომლითაც სხვადასხვა ორგანიზაციული და სამართლებრივი ფორმის კომპანიები კლასიფიცირდება როგორც მცირე ბიზნესი, არის კომპანიაში დასაქმებული სუბიექტების საშუალო რაოდენობა საანგარიშო პერიოდში. ზოგადად, ყველაზე გავრცელებულ კრიტერიუმებს შორისაა: თანამშრომელთა რაოდენობა; კონსოლიდირებული ბალანსი; გაყიდვების მოცულობა.

ევროკავშირში, 2005 წლის 1 იანვრიდან, მცირე ბიზნესად კლასიფიცირებული კომპანიების კლასიფიკაციისთვის გამოიყენება ინდიკატორები, რომლებიც არ აღემატება შემდეგ მნიშვნელობებს:

- დასაქმებულთა რაოდენობა 50 ადამიანამდე;
- გაყიდვების მოცულობა 10 მილიონ ევროზე ნაკლები;
- კონსოლიდირებული ბალანსი 10 მილიონ ევროზე ნაკლები.

ევროკავშირის საშუალო ზომის ბიზნესი მოიცავს საწარმოებს, სადაც ინდიკატორების მნიშვნელობები არ აღემატება:

- დასაქმებულთა რაოდენობა 50-დან 250 ადამიანამდე;
- გაყიდვების მოცულობა 50 მილიონ ევროზე ნაკლები;
- კონსოლიდირებული ბალანსი 43 მილიონ ევროზე ნაკლებია.

ევროკავშირის ქვეყნების დონეზე მცირე ბიზნესის მხარდაჭერის ზომების განსაზღვრისას შეიძ-

ლება გამოყენებულ იქნეს სხვა ინდიკატორები, ასევე ევროკავშირში შემავალ ქვეყანას შეუძლია გამოიყენოს მცირე საწარმოების კლასიფიკაციისათვის საკუთარი ინდიკატორები.

ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების საერთაშორისო ორგანიზაცია (OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development), რომელიც მოიცავს ეკონომიკურად მაღალგანვითარებულ ქვეყნებს, საწარმოებს 19-მდე თანამშრომლით განსაზღვრავს როგორც „ძალიან პატარას“, 99 ადამიანამდე როგორც „პატარას“, ხოლო 100-დან 499 კაცამდე როგორც „საშუალოს“ და 500-ზე მეტით, როგორც „მსხვილს“ [5].

საფრანგეთში საწარმოები მცირედ ითვლება, თუ მათში დასაქმებულთა რაოდენობა არ აღემატება 500 ადამიანს. კომპანიის ზომა განსხვავებულად იზომება სხვადასხვა სფეროში. მაგ., სოფლის მეურნეობასა და კვების მრეწველობაში საწარმოები 200-ზე მეტი დასაქმებულით ითვლება მსხვილად, მაშინ, როდესაც საწარმოო სექტორში ბარიერი 500 ადამიანია.

შვედეთში კომპანიების კლასიფიკაციის სისტემა იგივეა, რაც საფრანგეთში, თუმცა ასევე არსებობს ისეთი ინდიკატორები, როგორიცაა: ზრდის სტატისტიკა, დარგობრივი კუთვნილება, საქმიანობის გეოგრაფია, მფლობელებისა და მენეჯერების სპეციფიკური მახასიათებლები (გენდერული ნიშნები, უცხო ქვეყნის მოქალაქეები), ასევე სხვადასხვა ორგანიზაციული მახასიათებლები.

გერმანიაში არ არსებობს მცირე ბიზნესის კლასიფიკაციის კონკრეტული კონცეფცია, მაგრამ ეკონომიკური განვითარებისა და თანამშრომლობის ფედერალური სამინისტროს (BMZ) BMZ / KfW კლასიფიკაციის მიხედვით, 49-მდე თანამშრომელით კომპა-

ნიები კლასიფიცირდება როგორც მცირე. მცირე და საშუალო კომპანიებს მართავენ დამოუკიდებელი კა-
ნონიერი მფლობელები, რომლებიც თავიანთი საქმიანობის პროცესში ატარებენ ყველა ეკონომიკური და ფინანსური რისკის პასუხისმგებლობას, უმეტეს შემთხვევაში საკრედიტო სახსრების გამოყენების გარეშე.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში დადგენილია, რომ მცირე ბიზნესს მიეკუთვნება ის კომპანიები, რომლებსაც ჰყავთ ერთი ან მეტი მფლობელი, 500-მდე თანამშრომელი, აქტივების ზომაა არა უმეტეს 5 მილიონი დოლარი და წლიური მოგება არა უმეტეს 2 მილიონი დოლარი. მცირედ ითვლება ისეთი საწარმოები, რომლებიც იმართება დამოუკიდებელი მფლობელების მიერ და არ დომინირებენ პროდუქტის სასაქონლო ბაზრებზე. დასაქმებულ თანამშრომელთა რაოდენობის მიხედვით ყველა ამერიკული კომპანია იყოფა [7]:

- ყველაზე მცირე – 1 - 24 თანამშრომელი;
- მცირე – 25 - 99 დასაქმებული;
- შუალედური – 100 - 499 დასაქმებული;
- მსხვილი – 500 - 999 თანამშრომელი;
- ყველაზე მსხვილი – 1000 ან მეტი თანამშრომელი.

უნდა აღინიშნოს, რომ აქ, ისევე როგორც ბევრ ქვეყანაში, მეწარმეთა დარგობრივი სტრუქტურა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს. გარდა ამისა, ზოგიერთ სფეროში გადამწყვეტ როლს ასრულებს დასაქმებულთა რაოდენობა (დამუშავებისა და მოპოვების მრეწველობა), ხოლო სხვა შემთხვევებში, პერსონალის ბრუნვის დონე (მშენებლობა, ვაჭრობა, მომსახურება). აშშ-ის ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორში მოქმედებს განსხვავებული ბიზნესკრიტერიუმები.

მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების დონის ძირითადი მაჩვენებლები სხვადასხვა ქვეყანაში

ქვეყნები	დიდი ბრიტანეთი	კანადა	სამხრეთ აფრიკა	ჩეხეთი	აშშ	იაპონია	საქართველო
1000 მოსახლეზე მცირე და საშუალო საწარმოების რაოდენობა, ერთ.	27	33	39	85	20	45	19.1
მუშათა წილი დასაქმებულთა საერთო რაოდენობაში, %	35	47	60	51	42	77	60.1
მშპ-ში მცირე და საშუალო საწარმოების წილი, %	50	27	60	35	62	63	51.4
მცირე და საშუალო საწარმოების წილი მთლიან რაოდენობაში, %	99.5	98	93.4	99.8	99.7	99.7	99.7

მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება შესაძლებელია კონკრეტული წესების გამოყენებით, რომლებიც სრულყოფილად არეგულირებს ამ კონკრეტულ, მოცემული სფეროს მიმართულებას, სპეციალური პროექტების დასაფინანსებლად ცენტრალიზებული რესურსების გამოყენებით [2].

ეკონომიკურ გარემოში სამთავრობო პოლიტიკის ეფექტურობა მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდასაჭერად სხვადასხვა ქვეყანაში შეიძლება განისაზღვროს ისეთი ინდიკატორებით, როგორიცაა დასაქმებულთა წვლილი, დასაქმებულთა საერთო რაოდენობა ან სუბიექტების წილი მშპ-ში.

მცირე და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო მხარდაჭერის ინსტიტუციური და ეკონომიკური მექანიზმების კვლევები აჩვენებს, რომ ქვეყნებს აქვთ საერთო მახასიათებლები, მათ შორის:

1. სამართლებრივი რეგულირება (კონკრეტული კანონის არსებობა, რომელიც განსაზღვრავს მიზნებს და არეგულირებს საჯარო პოლიტიკის საკითხების ფართო სპექტრს მცირე და საშუალო ბიზნესის დაცვის სფეროში);
2. მცირე და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო მხარდაჭერის სისტემის შემუშავებისა და დანერგვის პროგრამული მიდგომა;
3. პირდაპირი და არაპირდაპირი ღონისძიებების ერთობლიობა მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდასაჭერად;
4. მცირე და საშუალო საწარმოების სხვადასხვა დონეზე დაფინანსების გზით სახელმწიფო სუბსიდირების პროგრამები ფინანსური, სადაზღვევო, საინვესტიციო და საკრედიტო ინსტიტუტების, წამახალისებელი საგადასახადო

ინსტრუმენტების გამოყენებით;

5. სახელმწიფო კაპიტალის მექანე ინსტიტუტებისა და ორგანიზაციების კარგად განვითარებული სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის სფეროში პასუხისმგებლობების კომპლექსის განხორციელების სისტემურ კოორდინაციას. (მაგ., მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების სააგენტოები იაპონიის მთავრობასთან არსებული; მცირე ბიზნესის მენეჯმენტი აშშ-ში და ა.შ.);
6. სხვადასხვა დონეზე მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერის სფეროში უფლებამოსილების ფუნქციური განაწილება სამთავრობო ორგანოებს შორის, ადგილობრივ დონეზე უფლებამოსილების ფართო გავრცელების პრიორიტეტით [4];
7. ურთიერთქმედება ბიზნესსა და სამთავრობო სტრუქტურებს შორის პარტნიორობის საფუძველზე, დიალოგის გზით, მეწარმეთა ინტერესების გამომხატველ პროფკავშირებთან და გაერთიანებებთან.

ევროპის ბევრ ქვეყანაში, ისევე როგორც ამერიკის შეერთებულ შტატებში, პანდემიის დროს ხორციელდებოდა მთავრობის მხარდაჭერა ბიზნესისთვის, მაგ., დიდ ბრიტანეთში, 2020 წლის მარტში, გამოცხადდა სახელმწიფო სესხები მინიმუმ 330 მილიარდი ფუნტი სტერლინგის ოდენობით, ასევე 20 მილიარდი ფუნტი სტერლინგის ღირებულების საგადასახადო შეღავათები და სხვა ზომები, გათვალისწინებული ვირუსით გამოწვეული ეკონომიკური კოლაფსით დაზარალებული კომპანიების დასაცავად.

პანდემიის პერიოდში სამუშაო ადგილების შე-

ნარჩუნების პროგრამამ შესაძლებელი გახდა ყველა დამსაქმებელის – კერძო კომპანიების, არაკომერციული ორგანიზაციებისა და საქველმოქმედო ორგანიზაციების წვდომა გრანტზე, რომელიც მოიცავდა საშუალო ხელფასს 80%-მდე, თვეში 2500 ფუნტამდე ღირებულებით.

მსგავსი ზომები მიიღო შვედეთმა, ნორვეგიამ, დანია, პორტუგალიამ და ავსტრიამ, რამაც საშუალება მისცა კომპანიებს, რომლებმაც კარანტინში გაუშვა პერსონალი, განეგრძოთ გადახდა მთავრობის სახელმწიფო ბიუჯეტით. ამ ნაბიჯმა თავიდან აიცილა ათასობით და შესაძლოა მილიონობით სამუშაო ადგილის დაკარგვა და შემცირება საკარანტინო პერიოდში.

ბრიტანეთში მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის კიდევ ერთი ღონისძიება განხორციელდა, დამატებული ღირებულების გადასახადის (დღგ) გადახდების შეჩერება 2020 წლის ზაფხულის ბოლომდე. 30 მილიარდ ფუნტ სტერლინგამდე შემოსავალზე კომპანიებს დღგ-ს გადახდა არ მოუწია წლის ბოლომდე.

საკმაოდ მნიშვნელოვანი დახმარების ზომები გავრცელდა თვითდასაქმებულებზე. დაავადების შემთხვევაში ისინი შეძლებდნენ დროებითი შრომისუნარიანობის შეზღუდვის დახმარების მიღებას კვირაში 94,25 ფუნტი სტერლინგის ოდენობით.

25,000 ფუნტის ღირებულების ფულადი გრანტები გამოეყო საცალო ვაჭრობის, გართობისა და სასტუმროების სექტორის კომპანიებს, ტურბულენტობის პერიოდში დასახმარებლად. ეკონომიკის ყველა სექტორის კომპანიებმა, რომლებსაც 100-ზე ნაკლები თანამშრომელი ჰყავდა, მიიღო 10 000 ფუნტი

სტერლინგის მხარდაჭერა.

ავსტრალიაში, როგორც ბიზნესის მხარდაჭერის ერთ-ერთი ღონისძიება იყო დასაქმებულების შრომის ანაზღაურების კომპენსაცია. ამრიგად, უფლებამოსილ დამსაქმებლებს აუნაზღაურდათ ფიქსირებული თანხა 1 500 \$-ის ოდენობით ყოველ ორ კვირაში თითოეული დასაქმებულისთვის [9].

შეერთებულ შტატებში, მხარდაჭერის პროგრამა, სხვა საკითხებთან ერთად, მცირე ბიზნესს უზრუნველყოფდა 8 კვირამდე სახელფასო ხარჯების გადასახდელი სახსრებით, შეღავათების ჩათვლით. სახსრები ასევე შეიძლება გამოეყენებინათ იპოთეკის, ქირავნობის და კომუნალური გადასახადების პროცენტის გადასახდელად.

ხელფასის დაცვის პროგრამას პრიორიტეტად მიიჩნევს მცირე ბიზნესის მქონე მილიონობით ამერიკელი. სამუშაო ადგილების შესანარჩუნებლად გამოყოფილი იყო 349 მილიარდ დოლარამდე. მცირე ბიზნესს, არაკომერციულ ორგანიზაციებს, ვეტერანთა ორგანიზაციებს, რომლებიც აღწერილია მცირე ბიზნესის აქტში და პირებს, რომლებიც არიან თვითდასაქმებული ან დამოუკიდებელი კონტრაქტორები, ასევე შეეძლოთ მონაწილეობის მიღება პროგრამაში, იმ პირობით, რომ ისინი აკმაყოფილებენ პროგრამის ფარგლებში სტანდარტებს.

მსოფლიო ეკონომიკაში სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამები გლობალურ ეკონომიკაში ჩვეულებრივი პრაქტიკა გახდა.

ამრიგად, საფრანგეთი, იაპონია და სკანდინავიის ქვეყნები ავითარებენ სახელმწიფო პროგრამებს ქვეყნის განვითარებისთვის, ხოლო ისეთი ქვეყნები, როგორიცაა აშშ და დიდი ბრიტანეთი, უარყოფენ მცირე

და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო დაგეგმვის აუცილებლობას. ბრიტანეთის სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკა უარყოფს აქტივობების, საქმიანობისა და რესურსების გადანაწილებას, რაც აუცილებელია პოლიტიკის ადგილობრივ გადაწყვეტილების მიმღებ ცენტრებთან დაახლოებისთვის.

დასავლეთ ევროპაში სულ უფრო პოპულარული ხდება სივრცითი დაგეგმარების ახალი მიდგომა, დაფუძნებული ტექნოლოგიაზე, რომელიც აერთიანებს ადრე შემუშავებულ სტრატეგიებს ყველა დონეზე (მუნიციპალიტეტი, პროვინცია, ცენტრალური ხელისუფლება). „ROM მეთოდი“ პირველად იქნა გამოცდილი ნიდერლანდებში. ამ მიდგომის გამორჩეული მახასიათებელია დაგეგმვის სისტემის დაწერვა, რომლის დროსაც ცენტრალური ხელისუფლება არა მხოლოდ კოორდინაციას უწევს და აფინანსებს, არამედ რეალურად მართავს რეგიონული და მუნიციპალური ხელისუფლების პროექტებს.

დიდი ბრიტანეთის, ევროკავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების გამოცდილების გათვალისწინებით, ეკონომიკურად შესაძლებელია რეგიონალური ინიციატივების მხარდაჭერა. როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს, „ინტეგრაციის“ კვლევითი ცენტრებისა და ორგანიზაციების გამოცდილების გამოყენებით სხვადასხვა სფერო უზრუნველყოფს მიზნობრივი პროგრამების კარგ ტესტირებას და განხორციელებას. ამ პრაქტიკის დანერგვისას საყურადღებოა ჩინეთის დაგეგმვის გამოცდილება.

ამიტომ, წარმატებული პროექტების გამოსაყენებლად, მათ შიგა ოპერაციებთან ადაპტაციისთვის, ძალზე მნიშვნელოვანია მსოფლიო დაგეგმვის გამოცდილების შეცდომების და ბენჩმარკინგის (Benchmarking) საფუძველზე პროგრამულ-მიზნობრივი

დაგეგმვის უცხოური პოზიტიური გამოცდილების გაანალიზება, ე.ი. კონკურენტების საუკეთესო გამოცდილების პოვნა და გამოიყენება.

ასევე მნიშვნელოვანია იაპონური გამოცდილება ცოდნის ინტენსიური ინდუსტრიების სტიმულირების შესახებ. ამიტომ, წარმატებული პროექტების გამოსაყენებლად და შიგა გამოყენებისთვის მათი ადაპტაციისთვის, ძალზე მნიშვნელოვანია მსოფლიო დაგეგმვის გამოცდილების შეცდომების და ბენჩმარკინგის საფუძველზე პროგრამულ-მიზნობრივი დაგეგმვის უცხოური პოზიტიური გამოცდილების გაანალიზება, ე.ი. კონკურენტების საუკეთესო გამოცდილების პოვნა და გამოყენება.

უპირატესია მიზნობრივი რეგიონული პროგრამების განვითარების ამსახველი უცხოური გამოცდილება. სწორედ სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებისა და მცირე და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო დაცვის მექანიზმების დახვეწაშია საჭირო პროგნოზირებისა და დაგეგმვის, თანამედროვე სტატისტიკური ჩარჩოსა და შესაბამისი ინსტიტუციური სტრუქტურების გამოყენება. თანამედროვე ეკონომიკურ პირობებში უნდა განხორციელდეს სახელმწიფოს ეფექტური მხარდაჭერა მცირე და საშუალო ბიზნესის მიმართ, რათა შეიქმნას შესაბამისი მექანიზმი, რომელიც გამოიყენებს ბიზნესსუბიექტის სოციალურ-ეკონომიკურ პოტენციალს და ეფექტურად გაანაწილებს ფინანსურ რესურსებს.

დასკვნა

განხილულია მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერის სისტემის მსოფლიო გამოცდილება. ანალიზის შედეგად გამოვლენილია მცირე ბიზნესის სტიმულირების უცხოური გამოცდილების როგორც

დადებითი, ისე უარყოფითი მხარეები. მოცემულია სხვადასხვა ქვეყანაში მცირე ბიზნესის კლასიფიკაციის კრიტერიუმები. ასევე გაანალიზებულია მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების დონის ძირითადი მაჩვენებლები. სხვადასხვა ქვეყანაში მცირე და საშუალო ბიზნესის სახელმწიფო მხარდაჭერის ინსტიტუციური და ეკონომიკური მექანიზმების შესწავლით შესაძლებელი გახდა მათი საერთო ნიშნების

გამოკვეთა. განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში ჭარბობს ისეთი ტენდენციები, როგორიცაა სახელმწიფო მხარდაჭერისა და მისი ხარჯების თანამიმდევრული გადაცემა რეგიონულ და ადგილობრივ დონეზე, პირდაპირი ფინანსური დახმარების შემცირება და მხარდაჭერის არაპირდაპირი მეთოდების გავრცელება, საგადასახადო შეღავათების ფართოდ გამოყენება და ა.შ.

ლიტერატურა

1. Acs, Z., & Szerb, L. (2010). The Global Entrepreneurship Index (GEINDEX). *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, N5(5), pp. 341-435.
2. Audretsch, D., & Thurik, A. (2011). Linking Entrepreneurship to Growth: The Role of Small and Medium Enterprises. *Research Policy*, N30(6), pp. 759-771.
3. Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2005). SMEs, Growth, and Poverty: Cross-Country Evidence. *Economic Growth*, N10(3), pp. 199-229.
4. Birch, D. (1987). *Job Creation in America: How Our Smallest Companies Put the Most People to Work*. New York: Free Press.
5. Boboshko, V. (2017). Financial support as a basis for ensuring the economic security of small and medium-sized businesses. *Innovative development of the economy*, Vol. 41, No. 5, pp. 186-190.
6. Gibb, A. (2020). SME Policy, Academic Research, and the Growth of Ignorance: Mythical Concepts, Myths, Assumptions, Rituals and Confusions. *International Small Business*, N18(3), pp. 13-35.
7. Pletnev, D., Nikolaeva, E., & Campa, A. (2015). Comparative analysis of criteria for classifying enterprises to small and medium businesses in different countries. *Business strategies*, Vol. 5, N9, pp. 23-29.
8. Porter, M. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press.
9. Storey, D. (1994). *Understanding the Small Business Sector*. London: Routledge.

UDC 638.244

SCOPUS CODE 1408

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2025-2-86-93>

Foreign experience of State support for small and Medium-sized Businesses

Mikheil Khasaia

Department of Business Administration, Georgian Technical University, Georgia, 0160, Tbilisi, 77, M. Kostava str.

E-mail: mikheil_khasaia@yahoo.com

Reviewers:

G. Kurashvili, Professor, Faculty of Business Technology, GTU

E-mail: g.kurashvili@gtu.ge

L. Kochlamazashvili, Professor, Faculty of Business Technology, GTU

E-mail: l.kochlamazashvili@gtu.ge

Abstract. The article examines the global experience of supporting small and medium-sized enterprises (SMEs) and the criteria used for classifying them as small businesses in different countries. The main indicators of SME development levels in various countries are analyzed. Studies of the institutional and economic mechanisms of state support for small and medium-sized businesses across different nations highlight their common features. The global system for supporting small and medium-sized enterprises is discussed. As a result of the analysis, both the positive and negative aspects of foreign experiences in stimulating small businesses are identified. Criteria for classifying small businesses in different countries are provided, and the key indicators of SME development are analyzed. By studying the institutional and economic mechanisms of state support for small and medium-sized businesses in various countries, it becomes possible to identify shared characteristics. In countries with developed market economies, trends such as the consistent transfer of state support and associated costs to regional and local levels, a reduction in direct financial assistance, the expansion of indirect support methods, and the widespread use of tax incentives are observed.

Keywords: Enterprise classification; Financing; Small and Medium-sized enterprises; Small business financing; Support mechanisms.

განხილვის თარიღი 05.12.2024

შემოსვლის თარიღი 03.02.2025

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 16.06.2025